

Az év fájától az év ősmaradványáig

Az Országos Erdészeti Egyesület Szeniorok és Tiszteletbeli Tagok Tanácsa soros rendezvényét 2025. június 12-én tartotta Budapesten, az Agrárminisztérium Erdőrendezési Főosztály tanácstermében. Mint mindig, a terem most is megtelt a szenior résztvevőkkel.

Prof. dr. Bartha Dénes, a hazai Év fája mozgalom megalapítója

Dr. Szabó Sándor elnök köszöntötte a megjelenteket, külön tisztelettel a nap előadóját, prof. dr. Bartha Dénes DSc. egyetemi tanárt, a Soproni Egyetem Erdőmérnöki Kar Környezet- és Természetvédelmi Intézetének kutatóprofesszorát.

A professzor, mint az elmúlt években is, „Az év fája és egyéb társmozgalmak” címmel tartotta meg előadását, melynek keretében ismertette azokat az élőlényeket és egyéb természeti képződményeket, amelyek ezt a kitüntetést ebben az évben elnyerték.

Az előadás kitért a felsoroltak részletesebb ismertetésére és a velük kapcsolatos érdekességekre is. A beszámoló terjedelmének korlátai miatt az előadás részletesen ismertetni nincs lehetőség, de az előadás témáinak felsorolását, Bartha Dénes professzor zárójeles megjegyzéseivel kiegészítve, adjuk közre.

2025-ben az alábbi élőlények és természeti objektumok nyerték el a kitüntetést:

- gombája: *sárga gévagomba* (más fajokkal összetéveszthetetlen, viszont erre erdőmérnök hallgatók mégis képesek);
- vadvirága: *mocsári nőszőfű* (kiszáradt láprétek növénye, a 70 orchidea-fajunk közül a legnagyobb);
- gyógynövénye: *páfrányfenyő* (Kínában fennmaradt élő kövület, a németek az évezred fafájának választották meg);
- rovarja: *sávós szitakötő* (az Alföldön, dombvidéken gyakori, feltehetően a szünyoggyérítés miatt számuk fogyóban);
- lepkéje: *pókbálós lepke* (három generációja szín szerint megkülönböztethető);
- beporzó: *darázscincérek* (gyűjtőfajként);
- hala: *kurta baing* (őshonos védett kisméretű halfaj, a kisvizekben a szélhajtó kűszt helyettesíti);

- kétélűje (vagy hüllője): *sárgabású unka* (magasabb hegyvidéken, csapadékosabb területen fordul elő);
- madara: *bőjti réce* (ma fokozottan védett, 2004-ben megtiltották a vadászatát, az állománya 500 pár alatt);
- emlőse: *magyar szöcskegér* (nagyon ritka, létezéséről csak bagolyköpekéből lehetett következtetni, az első élő példányt 2006-ban fogták);
- ásványa: *opál* (nagy víztartalma miatt homályos);
- ásványkincse: *lítium* (stratégiai jelentőségű, kevés koncentrált előfordulása van, bányászható mennyiségben főleg Chilében és Kínában található);
- ősmaradványa: *radioláriák* (mikroszkopikus méretű, tengeri üledékben található sugaras felépítésű egysejtű élőlények maradványai).

A felsoroltakon kívül vannak „lapangó mozgalmak” is, amelyek megválasztják az év gyümölcsét, algáját, vízi makrogerinctelen állatát, horgászhalat, denevérét, vadfaját és vadászható vadfaját. A jövőben lehetséges, hogy a listára felkerül az *év cserjefaja* is, ennek van létjogosultsága, és az ötletet támogatni kellene.

Az év fája (faegyede) és az év fafaja külön mozgalom keretében kerül megválasztásra. Az év faegyede mozgalomnak 17 EU-ország a tagja. A választás lényege, hogy a kitüntetést címre javasolt faegyedet a helyi lakosság érezze magáénak, és legyen élő kapcsolatuk vele. A lengyelek aktivitásának köszönhetően az utóbbi 3 évben a győztes az országból került ki, és idén is egy lengyelországi vérbükk nyerte meg a szavazást.

Az OEE az év fafájának megválasztását szorgalmazza. A szavazást megelőzően sok publikáció jelenik meg különböző szaklapokban. 2025-ben Az év fája (fafaja) a *korai juhar* lett. A fafaj ismertetését olvasóink a szaklapokban bő terjedelemben megtalálhatják. A juharral külön szervezet is foglalkozik

(The International Maple Society), aminek a professzor is tagja. Szakirodalma roppant terjedelmes. A juhark széleskörű elterjedését a roppant fajgazdagság is színesíti. Jelenleg 124 juharc faj ismert, emellett 95 alfaj is. Hazai kultúrerdeinkben is megtalálható, területfoglalása 2,5 ezer ha. Egészen az Uralig előfordul. Termőhelyigénye a gyertyánéhoz hasonló. Felhasználási területe elsősorban a faipar, de újabban a kanadai eljárás szerint a nedvből készíthető szirup miatt csapolják. Hallhattunk még a nevezetes fákról, valamint a károsítóiról is. Mintegy 110 kertészeti fajtája ismert, különféle alakváltozatok és levélszínváltozatok. Az Egyesült Államokban inváziós fafajként szerepel. Az igen érdekes előadást kérdések és hozzászólások követték.

Megköszönve az értékes előadást, a Szeniorok elnöke rátért a 2. napirendi pontra. Ennek keretében közérdekű tájékoztatót adott a tagságot érintő elmúlt és jövőbeli eseményekről.

Prof. dr. Horváth Béla tájékoztatót adott arról, hogy jelenleg a hazai erdészeti gépgyártás történetének megírásával foglalkozik. Kérte a jelenlévőket, és rajtuk keresztül az egész szakmát, hogy ilyen irányú ismereteikkel (hazai gyártású gépleírások, fotók) – különös tekintettel az erdőgazdaságok által fejlesztett és gyártott gépekre – segítsék a munkáját (e-mail-címe: horvath.bela@uni-sopron.hu).

Dr. Sárvári János, az OEE Könyvtár őrre beszámolt arról, hogy Riedl Gyula halálának 20. évfordulójáról méltóképpen szeretnének megemlékezni. Ennek megszervezéséhez kéri a tagság szíves közreműködését.

A szokásnak megfelelően Schmotzer András köszöntötte az aktuális név- és születésnapos tagtársakat. Az igen érdekes és tartalmas ülés az elnök zárszavával ért véget.

Gerely Ferenc, OEE SZTTT
Fotó: **Mohai Elek**